

**PREDICCIÓ D'ESTRATÈGIES D'AFRONTAMENT
A PARTIR DE DIMENSIONS EMOCIONALS, EN INFANTS
I ADOLESCENTS**

**PREDICCIÓN DE ESTRATEGIAS DE AFRONTAMIENTO
A PARTIR DE DIMENSIONES EMOCIONALES, EN NIÑOS
Y ADOLESCENTES**

*PREDICTION OF COPING STRATEGIES BASED
ON EMOTIONAL DIMENSIONS, IN CHILDREN
AND ADOLESCENTS*

*Francisco Manuel Morales Rodríguez**

DOI: 10.7203/anuari.psicologia.17.2.55

Resum

L'objectiu de la present recerca consisteix a analitzar la predicció d'estratègies d'afrontament a partir de les dimensions d'intel·ligència emocional, i els trastorns de l'emoció d'ansietat i depressió. Van participar 147 estudiants de primària i ESO –49% d'homes i 49% dones– amb edats compreses entre 12 i 14 anys. Els instruments utilitzats van ser: una escala per avaluar les estratègies de afrontament, un inventari emocional, un qüestionari educatiu-clínic per a avaluar ansietat/depressió; i un qüestionari per a l'autoavaluació ansietat estat/tret.

Per a la valoració de les dades es van realitzar diferents anàlisis de regressió simple i múltiple. Els resultats demostren les relacions entre les variables de l'estudi i com la puntuació en les estratègies de afrontament s'explica a partir de les dimensions d'intel·ligència emocional, depressió, ansietat, ansietat-estat i ansietat-tret. Finalment es discuteix la importància de l'estudi sobre les estratègies de afrontament, considerant les seues implicacions rellevants des del punt de vista educatiu i clínic.

Paraules clau: afrontament, ansietat, depressió, estrès quotidià, intel·ligència emocional.

* Departamento de Psicología Evolutiva y de la Educación. Universidad de Granada. Campus Universitario de La Cartuja. 18071. Granada. Correspondència: <fmmorales@ugr.es>.

Resumen

El objetivo de la presente investigación consiste en analizar la predicción de estrategias de afrontamiento a partir de las dimensiones de inteligencia emocional, y los trastornos de la emoción de ansiedad y depresión. Participaron 147 estudiantes de Primaria y ESO –49% de hombres y 49% mujeres– con edades comprendidas entre 12 y 14 años. Los instrumentos utilizados fueron: una escala para evaluar las estrategias de afrontamiento, un inventario emocional, un cuestionario educativo-clínico para evaluar ansiedad/depresión; y un cuestionario para la autoevaluación ansiedad estado/rasgo.

Para la valoración de los datos se realizaron distintos análisis de regresión simple y múltiple. Los resultados demuestran las relaciones entre las variables del estudio y cómo la puntuación en las estrategias de afrontamiento se explica a partir de las dimensiones de inteligencia emocional, depresión, ansiedad, ansiedad-estado y ansiedad-rasgo. Finalmente se discute la importancia del estudio sobre las estrategias de afrontamiento, considerando sus implicaciones relevantes desde el punto de vista educativo y clínico.

Palabras clave: afrontamiento, ansiedad, depresión, estrés cotidiano, inteligencia emocional.

Abstract

The purpose of this study is to analyse predictions of coping strategies based on dimensions of emotional intelligence and emotional disorders stemming from anxiety and depression. 147 Primary and Compulsory Secondary Education students –49% boys and 49% girls– aged between 12 and 14 years participated in the study. The instruments used were: a scale to assess coping strategies, an emotional inventory, an educational-clinical questionnaire to assess anxiety/depression, and a self-assessment questionnaire for anxiety state/trait.

Various simple and multiple regression analyses were conducted to analyse the data. The results show the relationship between the study variables and how the score on coping strategies are explained based on emotional intelligence, depression, anxiety, anxiety-state and anxiety-trait dimensions. Finally the importance of the study on coping strategies is discussed considering their relevant implications from educational and clinical perspectives.

Key words: anxiety, coping; depression, daily stress, emotional intelligence.

Introducció

Hi ha consens en el fet que els constructes estratègies d'afrontament i ajust/adaptació/benestar estan relacionats des d'un punt de vista teòric i empíric (Es-tévez, Oliva i Parra, 2012; Morales i Trianes, 2012; Viñas, González, García,

Malo i Casas, 2015). L'estudi de les estratègies d'afrontament davant situacions problemàtiques durant la infància i l'adolescència i les seues relacions amb altres variables com l'ajust emocional i comportamental ha estat un dels objectius prioritaris en les recerques al voltant d'aquesta línia temàtica de l'afrontament (Duhachek i Oakley, 2007; Estévez i al., 2012). En l'estudi realitzat per Estévez i al. (2012) es posa de manifest la importància que té considerar la gestió de les emocions per a abordar o afrontar les situacions estressants.

Cada vegada es poden localitzar més recerques que tenen com a objectiu analitzar les relacions entre estratègies d'afrontament i variables o aspectes tals com adaptació, ajust, benestar i comportaments considerats saludables en infants i adolescents, com es posa de manifest en alguns dels estudis que s'indiquen a continuació. En termes generals, es pot comprovar que en les últimes dècades hi ha un interès creixent per tots els factors o variables que poden estar relacionats amb el benestar i ajust psicològic en la infància i adolescència. Per exemple, es poden consultar recentment els estudis realitzats per Fuentes, García, Gracia i Alarcón (2015); i el de Viñas i al. (2015).

L'estudi d'aquestes variables en la literatura mostra resultats consistents que troben relacions entre estratègies d'aproximació al problema i un major grau d'ajust en infants (Morales, 2008; Morales i Trianes, 2012). En termes generals, també es troba en aquests estudis que estratègies d'evitació del problema s'associen amb desajust i inadaptació en escolars. D'ací la importància de diferenciar i analitzar les estratègies que predominen en infants i adolescents i tractar de potenciar aquelles que es consideren més eficaces i productives.

És un resultat consolidat en la literatura que la intel·ligència emocional permet major grau d'ajust, adaptació i un rendiment més òptim; per això constitueix al costat de les estratègies d'afrontament una altra de les variables rellevants per a considerar com es fa en els estudis que es mostren a continuació.

Una recerca prèvia d'Alumran i Punamäki (2008) en la qual van participar 312 estudiants Bahrain de cultura àrabiga –54.5% xiques i 45.5% xics amb edats entre 13 i 21 anys– va trobar que els adolescents amb major rendiment acadèmic i més intel·ligència interpersonal tenen puntuacions més elevades en l'estil d'afrontament en relació amb els altres. S'evidencia la rellevància que en futures recerques es continuen avaluant les associacions entre intel·ligència emocional i afrontament davant estressors més específics, i que s'apliquen altres instruments d'avaluació dels estils d'afrontament. Quant a això, pot assenyalar-se que en l'estudi que ací es presenta s'ha aplicat una escala per a avaluar específicament les estratègies d'afrontament de l'estrès quotidià emprades davant problemes del context familiar, escolar, social i relacionat amb la salut.

Mestre, Samper, Tur-Porcar, Richaud de Minzi i Mesurado (2011), emprant una mostra de 1.557 adolescents, 52.6% xics i 47.4% de xiques, amb edats compreses entre els 12 i 15 anys, van constatar l'existència de: a) correlacions inverses entre l'empatia i els nivells de conducta agressiva; b) correla-

cions positives entre la inestabilitat emocional i l'agressivitat física i verbal; i c) la inestabilitat emocional s'associa positivament amb l'afrontament improductiu, que és el que més empren els adolescents més agressius.

Un altre estudi (Murberg i Bru, 2005) en el qual van participar adolescents noruecs entre els 13 i 16 anys, demostra associacions positives entre l'estrès i els símptomes depressius i l'afrontament basat en l'agressió. Concretament, van trobar que l'estil d'afrontament que consisteix en la cerca de suport parental s'associa inversament amb la presència de símptomes depressius, i que l'estil d'afrontament agressiu en interacció amb l'estrès posseeix capacitat predictiva sobre els símptomes depressius, per la qual cosa postulen que aquest estil d'afrontament constitueix un factor de risc per a la presència de símptomes depressius.

Altres treballs localitzats l'any 2010, que per analogia també poden servir-nos de referència encara que en alguns la mostra estiga formada per estudiants universitaris i en tots dos els participants procedeixen d'altres cultures, són els estudis d'Austin, Saklofske i Mastoras (2010) i de Downey, Johnston, Hansen, Birney i Stough (2010), en els quals s'assenyala que la intel·ligència emocional s'associa en estudis previs amb millor regulació emocional i amb un afrontament més adaptatiu.

En una recerca recent (Davis i Humphrey, 2014) es va examinar les associacions o correlacions entre afrontament, intel·ligència emocional, depressió i comportament disruptiu. Es posa de manifest, entre altres aspectes, la importància del tractament/educació i gestió de les emocions que d'alguna manera es pot relacionar amb l'ocupació d'estratègies d'afrontament més o menys disfuncionals, que al seu torn tenen un efecte indirecte sobre la depressió. Concretament, van trobar en una mostra de 1.170 adolescents –558 xiques i 612 xics, amb edats compreses entre els 11 i 16 anys– que el trastorn de l'estat d'ànim depressió està associat amb menys ocupació d'estratègies d'afrontament de solució activa del problema, més ocupació d'estratègies d'afrontament evitatives, menys nivell d'intel·ligència emocional i major presència de situacions familiars disfuncionals i esdeveniments vitals estressants. En la mateixa línia, altres recerques recents troben en escolars que l'ocupació d'estratègies positives d'afrontament pot relacionar-se amb menor nivell d'ansietat (Yeo, Frydenberg, Northam i Deans, 2014), mentre que estratègies que impliquen el no afrontament actiu del problema o la seua evitació s'associen amb menys ajust i símptomes depressius (Evans i al., 2015; Morales i Trianes, 2012).

Puchol i Cantón (2014) van trobar en una mostra de 107 esportistes de diferents edats, modalitats i nivells competitiu que els subjectes que experimenten emocions positives presenten estratègies d'afrontament centrades en la tasca, mentre que els que experimenten emocions negatives i els que tenen puntuacions més elevades en la variable ansietat empren més estratègies d'afrontament centrades en l'emoció i en el distanciament o evitació. Concretament

van trobar correlacions positives entre la presència d'emocions positives a escala cognitiva i l'afrontament centrat en la tasca. Així mateix van trobar correlacions positives entre les emocions positives a escala somàtica i afrontament centrat en la tasca; i les correlacions són inverses entre aquestes emocions positives a escala somàtica i l'afrontament centrat en les emocions. Pel que fa a les emocions negatives –a escala cognitiva i a escala somàtica–, els resultats van demostrar correlacions positives amb l'afrontament centrat en les emocions i amb l'afrontament centrat en el distanciament. Respecte a la variable ansietat a escala cognitiva, van trobar correlacions positives amb l'afrontament centrat en les emocions. L'ansietat a escala somàtica va mostrar correlacions positives tant amb l'afrontament centrat en les emocions com amb l'afrontament centrat en el distanciament.

En les cerques realitzades també es troben diversos estudis recents que versen sobre aspectes relacionats, per exemple, amb la simptomatologia depressiva, estrès percebut i percepció de suport social en adolescents víctimes de ciberrassetjament escolar (Ortega-Barón, Buelga i Torralba, 2015), la resiliència per l'afrontament de contextos d'exclusió social (Navarro, 2015) o la simptomatologia depressiva, l'estrès percebut, entre altres, com a variables rellevants per a l'ajust psicosocial en el context familiar en adolescents (Hernández-Caldentey i Buelga, 2014). En canvi, són menys els estudis que apliquen instruments creats en el nostre context per avaluar estratègies d'afrontament de l'estrès quotidià i les seues relacions amb les variables indicades.

Entre altres aspectes, s'evidencia en els estudis analitzats la importància de la dimensió emocional –ja siga en el seu vessant d'una major regulació i intel·ligència emocional, o en la dels anomenats en la literatura científica trastorns de l'emoció d'ansietat i depressió– en la capacitat d'adaptació de les persones per afrontar situacions d'estrès i adversitat. També es detecta, com s'apunta anteriorment, que són menys les recerques que aborden les estratègies d'afrontament davant estressors de la vida quotidiana.

És important l'anàlisi de les relacions entre estratègies d'afrontament de l'estrès quotidià i les variables ansietat i intel·ligència emocional, així com l'efecte d'aquestes últimes variables sobre les estratègies d'afrontament de l'estrès quotidià, com es planteja en aquest estudi, per procedir al disseny d'intervencions psicoeducatives més eficaces que fomenten l'ocupació de les estratègies productives o eficaces –que permeten major adaptació i ajust en infants i adolescents– que s'associen amb menys nivells d'ansietat i major nivell d'intel·ligència social i emocional. El coneixement de les relacions entre aquestes variables té implicacions educatives i clíniques rellevants per a poder tractar aquelles estratègies improductives i considerar l'efecte de la variable intel·ligència emocional i ansietat en futurs programes per a millorar el benestar des d'una perspectiva de prevenció primària i tractar d'evitar possibles patologies en la

infància i adolescència davant problemes quotidians en els àmbits acadèmic, relatius a la malaltia, als problemes socials i al nucli familiar.

En el nostre context, com es desprèn dels estudis anteriorment analitzats, són menys els estudis centrats específicament en l'anàlisi d'estratègies d'afrontament de l'estrès quotidià en infants i adolescents i les seues relacions amb intel·ligència emocional, depressió i nivells d'ansietat. De fet, s'ha analitzat aquestes relacions avaluant estratègies d'afrontament davant esdeveniments vitals estressants, situacions d'estrès posttraumàtic o problemes de salut i malalties greus; però són menys els que analitzen aquestes relacions aplicant una escala dirigida específicament a l'avaluació d'estratègies d'afrontament de l'estrès quotidià, com es fa en el present estudi. Precisament, el nostre objectiu fou el d'analitzar la predicció d'estratègies d'afrontament, a partir de les dimensions d'intel·ligència emocional, i els trastorns de l'emoció, d'ansietat i depressió, en una mostra d'estudiants d'educació primària i ESO.

Les hipòtesis de l'estudi van ser: 1) S'esperava trobar relacions positives directes entre l'ocupació d'estratègies d'afrontament de l'estrès quotidià centrades en el problema –solució activa del problema, comunicar el problema a altres, cerca d'informació i guia i actitud positiva– i major puntuació en la variable intel·ligència emocional; 2) S'esperava trobar relacions inverses entre l'ocupació d'estratègies d'afrontament improductiu –indiferència, conducta agressiva, reservar-se el problema per a si mateix, evitació cognitiva i evitació conductual– i la puntuació en la variable intel·ligència emocional; 3) Es trobaran relacions inverses entre l'ocupació d'estratègies d'afrontament productiu i els nivells d'ansietat –ansietat tret i ansietat estat–; 4) Es trobaran relacions positives directes entre l'ocupació d'estratègies d'afrontament improductiu i els nivells d'ansietat; 5) S'esperava trobar efectes directes positius d'intel·ligència emocional sobre estratègies centrades en el problema; 6) S'obtindran efectes directes positius dels nivells d'ansietat sobre estratègies improductives d'afrontament.

Metodologia

Participants

Es va treballar amb una mostra incidental, composta per 147 participants, dels quals 72 són xics (49.0%) i 72 són xiques (49.0%) –3 dades perdudes (2%)–. Es tracta d'alumnes de primària i ESO –educació secundària obligatòria– amb edats compreses entre 12 i 14 anys –*mitjana*=13.11 anys, *Dt*=.93 anys–. El 17.5% (*n*=25) cursen 5^è de primària, el 40.6% (*n*=58) cursen 6^è de primària, el 24.5% (*n*= 35) fan 1^r d'ESO i el 17.5% (*n*= 25) fan 2ⁿ d'ESO. La residència del 60.3% (*n*= 88) és urbana i la del 39.7% (*n*= 58) és rural.

Instruments

(EAN) *Escala d'Afrontament per a Infants* (Morales-Rodríguez i al., 2012).

L'escala disposa d'un total de 35 ítems –avaluats mitjançant una escala de resposta de tipus Likert, que inclou 3 opcions de resposta per ordre de freqüència de l'estratègia d'afrontament: mai, algunes vegades i moltes vegades– referits a diferents situacions problemàtiques a les quals s'ha d'enfrontar un infant en la seua vida diària –problemes a casa, emmalaltir i anar ala consulta del metge, situacions relacionades amb l'aspecte acadèmic, conflictes amb els companys de classe–. Permet avaluar estratègies d'afrontament de l'estrès quotidià que poden categoritzar-se com *Afrontament Productiu* –solució activa del problema, comunicar el problema a uns altres, cerca d'informació i guia i actitud positiva– o *Afrontament Improductiu* –indiferència, conducta agressiva, reservar-se el problema per a si mateix, evitació cognitiva i evitació conductual–. Aquesta escala ha demostrat bones propietats psicomètriques, com s'indica en l'apartat de resultats.

(ICE) *Inventari Emocional BarON* (Adaptació Ugarriza i Pajares, 2005). Consta de 30 ítems (versió abreujada). Les respostes són de tipus likert de 4 opcions, des d'1 –molt rarament–, 2 –rars vegades–, 3 –sovint– i 4 –molt sovint–. Les puntuacions altes en l'inventari indiquen nivells elevats d'intel·ligència emocional i social. Permet obtenir una puntuació total, quocient emocional, que inclou 6 ítems per a cada escala: intrapersonal, interpersonal, adaptabilitat i maneig de l'estrès.

(CECAD) *Qüestionari Educatiu Clínic* (Lozano-González, García-Cueto i Lozano-Fernández, 2011). Consta de 50 ítems. Permet avaluar els trastorns internalitzats o trastorns de l'emoció, com l'ansietat i la depressió segons escala de freqüència: 1= mai; 2= de vegades, 3=sempre. Pot ser aplicada a infants a partir de 7 anys. A continuació es mostra les dues dimensions del qüestionari que posseeixen adequades propietats psicomètriques: depressió, formada per 33 ítems, i ansietat, formada per 17 ítems.

(STAIC) *Qüestionari d'Autoavaluació Ansietat Estat/Tret en infants* (Spielberger i al., 2001). Consta de dues parts: 1a) Permet avaluar l'ansietat estat –nivell d'ansietat del'infantara mateix–; i 2a) Avalua ansietat tret –en general, la major part del temps– en infants. Consta d'una primera part de 20 ítems per a l'avaluació de l'ansietat Estat (A-E) segons escala tipus Likert de tres punts: 1=res; 2=un poc i 3=molt. Conté una segona part d'altres 20 ítems per a l'avaluació de l'ansietat tret (A-R) segons escala: 1= quasi mai; 2=de vegades i 3=sovint. Aquest qüestionari ha estat aplicat internacionalment i presenta adequades propietats psicomètriques de fiabilitat i validesa.

Procediment

En primer lloc, es va procedir a informar als responsables dels escolars dels centres i es va sol·licitar el permís i el consentiment informat dels pares, mares o tutors legals dels infants.

L'escala EAN i altres instruments (BarON ICE, CECAD i STAIC) es van aplicar de forma col·lectiva a les diferents classes –5è i 6è d'educació primària; 1r i 2n d'ESO– per un únic investigador en col·laboració amb els tutors acadèmics de l'alumnat.

Anàlisi de dades

Es va planificar un disseny *expost facto*. L'anàlisi estadística de les dades es va realitzar amb el paquet estadístic informatitzat SPSS 22.0. Es van dur a terme anàlisis descriptives. Per analitzar les relacions entre les estratègies d'afrontament i les variables de l'estudi es va realitzar anàlisi de correlació de Pearson. Es va estudiar la predicció de les dimensions estratègies d'afrontament –solució activa, comunicar el problema, cerca d'informació i guia, actitud positiva, indiferència, conducta agressiva, reservar-se el problema, evitació cognitiva, evitació conductual; afrontament centrat en el problema; afrontament improductiu– a partir dels predictors intel·ligència emocional, depressió i ansietat en les seues dues dimensions –ansietat tret i ansietat estat– mitjançant una anàlisi de regressió lineal de les variables d'intel·ligència emocional, ansietat i depressió sobre les estratègies d'afrontament. Per analitzar les dades utilitzem el mètode enter en el qual totes les variables d'un bloc van ser introduïdes en un sol pas.

Resultats

Es va realitzar l'Exploració –estadístics descriptius i proves de normalitat de *Kolmogorov-Smirnov*, etc.– de les variables estratègies d'afrontament, intel·ligència emocional, depressió, ansietat estat i ansietat tret. Es procedeix a l'eliminació de dos subjectes per falta de dades en algunes de les estratègies d'afrontament. Així mateix després de l'exploració –estadístics descriptius i proves de normalitat– de les variables estratègies d'afrontament, intel·ligència emocional, depressió, ansietat estat i ansietat tret, s'elimina un altre subjecte. Comprovem mitjançant l'anàlisi de residus que les nostres dades s'ajustaven bé als supòsits del model de regressió lineal. No es presenten, ja que no es van trobar anomalies en la llista d'índexs de casos d'anomalia, la llista de ID d'homòlegs de casos d'anomalia, la llista de raons de casos d'anomalia, el resum d'índex d'anomalies i/o el resum de raons.

Després de comprovar el compliment dels supòsits d'aplicació de les tècniques d'anàlisi utilitzades –independència i no colinearitat de les variables predictors o independents en el cas de la regressió lineal múltiple, supòsits de normalitat per a la correlació de Pearson, etc.– es va procedir a analitzar les relacions entre les variables quantitatives, mitjançant anàlisi de correlació de Pearson i de regressió lineal de les variables.

En la taula 1 es troba la informació relativa a les mitjanes, desviacions típiques, valors de l'índex de l'alfa de Cronbach i dels índexs de correlació de totes les variables avaluades.

TAULA 1
Mitjanes, desviacions típiques, alfa de Cronbach i índex de correlacions entre les variables estudiades

VARIABLES	MITJANA (IC95%)	DT	ALFA DE CRONBACH	1	2	3	4	5
Solució activa	9.35 (8.86-9.85)	1.96	.61	.18	.03	.18	-.20	-.07
Comunicar el problema	8.52 (8.05-9.00)	1.82	.71	.23	.01	.00	-.09	-.09
Cerca d'informació i guia	8.26 (7.71-8.80)	2.15	.70	.20	-.06	-.07	-.21	-.02
Actitud positiva	10.26 (9.81-10.70)	1.75	.77	.21	.04	.01	-.05	.00
Indiferència	5.08 (4.73-5.43)	1.38	.43	-.23	-.11	-.01	.21	-.01
Conducta agressiva	5.79 (5.24-6.34)	2.18	.76	-.12	.11	.02	.08	-.08
Reservar-se problema	7.45 (6.92-7.98)	2.09	.73	.05	.13	.11	.02	.35
Evitació cognitiva	5.48 (5.09-5.88)	1.54	.56	-.00	.04	.09	.09	.01
Evitació conductual	7.17 (6.65-7.71)	2.08	.70	.29	.15	.16	-.00	.03
Afrontament centrat en problema	36.39 (35.00-37.78)	5.47	.82	.34	-.02	-.06	-.23	-.07
Afrontament improductiu	30.98 (29.34-32.63)	6.48	.83	.05	.18	.14	.13	.09
Intel·ligència emocional i social	78.94 (76.80-81.07)	8.42	.72		.10	.08	-.14	.03
Depressió	43.77 (41.55-46.00)	8.77	.88			.87	.47	.61
Ansietat	22.58 (21.54-24.17)	5.16	.77				.47	.57
Ansietat estat	28.97 (27.29-30.65)	6.61	.87					.40
Ansietat tret	30.90 (28.79-33.01)	8.31	.86					

IC95%: interval de confiança per a la mitjana al nivell de confiança del 95%; Dt: desviació típica; **Correlacions:** 1: intel·ligència emocional i social; 2: depressió; 3: ansietat; 4 ansietat estat; 5: ansietat tret; negreta: $p < .05$; cursiva: $p < .01$; negreta i cursiva: $p < .001$

En termes generals, pot destacar-se que es troben relacions positives entre estratègies d'afrontament centrades en el problema –com comunicar el problema, actitud positiva, cerca d'informació i guia– amb major puntuació en la variable intel·ligència emocional i social. Així mateix s'exhibeixen relacions inverses entre les estratègies solució activa, cerca d'informació i guia amb els nivells d'ansietat estat. L'estratègia Indiferència s'associa negativament amb intel·ligència emocional i social.

A continuació es mostren en les taules 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12 els models regressió simple i regressió múltiple de cadascuna de les dimensions de les estratègies d'afrontament sobre els valors d'intel·ligència emocional i social (BarON ICE), depressió, ansietat, ansietat-estat i ansietat-tret seleccionant el mètode enter per a la introducció de les variables independents en l'anàlisi.

Dels resultats pot destacar-se que es troben efectes directes positius de la *intel·ligència emocional i social (BarON ICE)* sobre estratègies centrades en el problema com a solució activa, comunicar el problema, cerca d'informació i guia, actitud positiva; i efectes directes negatius de la *intel·ligència emocional i social* sobre les estratègies d'afrontament considerades improductives, tals com indiferència, conducta agressiva i evitació conductual. La variable ansietat estat té efecte negatiu sobre estratègies centrades en el problema, com la solució activa i cerca d'informació i guia. També té efecte directe positiu sobre l'estratègia improductiva d'afrontament d'indiferència. La variable ansietat tret té efecte directe positiu sobre l'estratègia de reservar-se el problema.

De manera que, segons pot observar-se a continuació, en el seu apartat corresponent depenent de cada estratègia, pot assenyalar-se que les variables intel·ligència emocional i social, depressió i ansietat expliquen per si soles o en conjunt un determinat percentatge de les dimensions estratègies d'afrontament. Els contrastos per a cadascun dels predictors del model es mostren a continuació en les taules.

Solució activa

En la taula 2 es troben els models de regressió simple –models 1 a 5– de la dimensió Solució activa sobre els valors de BarON ICE, depressió, ansietat, ansietat-estat i ansietat-tret, respectivament. Els models 6 i 7 són sengles models de regressió múltiple que introdueixen com a predictors, d'una banda BarON ICE juntament amb ansietat i depressió –model 6–, i d'una altra BarON ICE juntament amb ansietat-estat i ansietat-tret –model 7–. S'observa que, individualment, els millors predictors de solució activa són BarON ICE –model 1– i ansietat-estat –model 4–, encara que la grandària de l'efecte és petita en tots dos casos. El conjunt format pels predictors BarON ICE, ansietat-estat i ansietat-tret –model 7– explica una part significativa de la variància de Solució activa, encara que els coeficients corresponents a les dimensions de STAIC no són estadísticament significatius. A major puntuació en intel·ligència social i emocional major és l'ocupació de l'estratègia solució activa.

TAULA 2
Models de regressió de solució activa

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	.026	.001;.050	.189	.038	4.380 (1;118) .038	.028
2	Depressió	.006	-.029;.042	.032	.735	.115 (1;110) .735	.000
3	Ansietat	.005	-.060;.069	.014	.885	.021 (1;110) .885	.000
4	Ansietat-Estat	-.060	-.117;-.002	-.205	.043	4.213 (1;96) .043	.032
5	Ansietat-Tret	-.019	-.069;.031	-.079	.448	.580 (1;93) .448	.000
6	BarON ICE	.042	.009;.075	.235	.013	2.182 (3;108)	.031
	Ansietat	-.025	-.159;.109	-.075	.663	.094	
	Depressió	.016	-.058;.090	.087	.708		
7	BarON ICE	.084	.039;.129	.369	<.001	6.449 (3;91)	.148
	Ansietat-Estat	-.039	-.108;.031	-.120	.275	.001	
	Ansietat-Tret	-.005	-.056;.046	-.020	.854		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p : nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Comunicar el problema

En la taula 3 es troben els models de regressió de Comunicar el problema. Individualment, solament BarON ICE –model 1– forma un bon model de regressió simple. Els models de regressió múltiple –models 6 i 7– expliquen una part significativa de la variància de «comunicar el problema», encara que els predictors ansietat-estat i ansietat-tret no són significatius. La intel·ligència emocional i social té efecte positiu sobre una major ocupació de l'estratègia «comunicar el problema».

TAULA 3
Models de regressió de Comunicar el problema

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	.032	.008;.055	.236	.010	6.936 (1;118) .010	.048
2	Depressió	.004	-.033;.040	.019	.839	.041 (1;110) .839	.000
3	Ansietat	.002	-.065;.069	.005	.959	.003 (1;110) .959	.000
4	Ansietat-Estat	-.026	-.084;.031	-.093	.361	.842 (1;96) .361	.000
5	Ansietat-Tret	-.025	-.079;.030	-.092	.377	.787 (1;92) .377	.000
6	BarON ICE	.052	.019;.085	.291	.002	3.363 (3;108)	.060
	Ansietat	-.017	-.158;.125	-.047	.817	.021	
	Depressió	.008	-.070;.086	.042	.837		
7	BarON ICE	.067	.020;.113	.298	.005	3.238 (3;90)	.067
	Ansietat-Estat	-.001	-.075;.074	-.001	.990	.026	
	Ansietat-Tret	-.025	-.084;.034	-.094	.403		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p : nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Cerca d'informació i guia

BarON ICE –model 1– i ansietat-estat –model 2– són els millors predictors individuals de *Cerca d'informació i guia* –taula 4–. Els models de regressió múltiple –models 6 i 7– no són adequats per la falta de significació dels predictors de STAIC, per la qual cosa han estat eliminats en el procediment de selecció de variables. La intel·ligència emocional i social té efecte sobre una major ocupació de l'estratègia *Cerca d'informació i guia*.

TAULA 4
Models de regressió de Cerca d'informació i guia

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	.033	.004;.063	.203	.027	5.011 (1;116) .027	.033
2	Depressió	-.015	-.056;.026	-.069	.471	.524 (1;110) .471	.000
3	Ansietat	-.03	-.104;.045	-.075	.431	.624 (1;110) .431	.000
4	Ansietat-Estat	-.069	-.132;-.005	-.215	.034	4.643 (1;96) .034	.036
5	Ansietat-Tret	-.007	-.063;.048	-.027	.796	.067 (1;93) .796	.000
6	BarON ICE	.047	.010;.085	.234	.014	2.302 (3;108)	.034
	Ansietat	-.013	-.166;.139	-.034	.862	.081	
	Depressió	-.011	-.096;.074	-.050	.799		
7	BarON ICE	.068	.015;.120	.260	.012	4.729 (3;91)	.106
	Ansietat-Estat	-.076	-.155;.003	-.213	.059	.004	
	Ansietat-Tret	.015	-.043;.073	.056	.607		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p: nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Actitud positiva

Entre tots els models de regressió, solament el format per BarON ICE –model 1– explica una part significativa d'*Actitud positiva*, encara que la grandària de l'efecte és moderada –taula 5–.

TAULA 5
Models de regressió d'Actitud positiva

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	.031	.006;.056	.219	.016	6.000 (1;119) .016	.040
2	Depressió	.009	-.026;.043	.046	.623	.242 (1;112) .623	.000
3	Ansietat	.006	-.059;.070	.017	.861	.031 (1;112) .861	.000
4	Ansietat-Estat	-.014	-.068;.041	-.051	.617	.251 (1;97) .617	.000
5	Ansietat-Tret	.002	-.047;.051	.008	.935	.007 (1;93) .935	.000
6	BarON ICE	.024	-.010;.058	.133	.161	.871 (3;110)	.000
	Ansietat	-.039	-.188;.110	-.114	.603	.458	
	Depressió	.027	-.054;.107	.143	.513		
7	BarON ICE	.023	-.026;.072	.101	.351	.893 (3;91)	.000
	Ansietat-Estat	-.037	-.109;.035	-.120	.311	.448	
	Ansietat-Tret	.013	-.041;.067	.055	.632		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p: nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Indiferència

Els models de regressió simple corresponents als predictors *BarON ICE* –model 1– i *Ansietat-Estat* –model 4– presenten un bon ajust absolut i relatiu, com es pot observar en la taula 6. Els models de regressió múltiple –models 6 i 7– no resulten adequats per a explicar la variació observada en *Indiferència*. La intel·ligència social i emocional té un efecte negatiu sobre l'estratègia *indiferència*.

TAULA 6
Models de regressió d'Indiferència

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	-.023	-.039;-.006	-.236	.008	7.161 (1;121) .008	.048
2	Depressió	-.015	-.040;.010	-.113	.231	1.450 (1;113) .231	.004
3	Ansietat	-.003	-.050;.043	-.013	.886	.021 (1;113) .886	.000
4	Ansietat-Estat	.037	.003;.072	.210	.035	4.565 (1;99) .035	.034
5	Ansietat-Tret	-.002	-.033;.029	-.014	.895	.018 (1;95) .895	.000
6	BarON ICE	-.008	-.031;.014	-.068	.466	1.986 (3;111)	.025
	Ansietat	.096	-.001;.193	.387	.053	.120	
	Depressió	-.062	-.115;-.009	-.455	.023		
7	BarON ICE	.004	-.025;.033	.027	.796	2.312 (3;93)	.039
	Ansietat-Estat	.059	.014;.104	.296	.011	.081	
	Ansietat-Tret	-.021	-.055;.013	-.137	.219		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p : nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Conducta agressiva

Únicament el model de regressió múltiple format pels predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret* –model 7– presenta una adequada bondat d'ajust, i els seus predictorssón estadísticament significatius –taula 7–.

TAULA 7
Models de regressió de Conducta agressiva

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	-.017	-.040;.007	-.127	.165	1.953 (1;119) .165	.008
2	Depressió	.022	-.014;.057	.115	.228	1.472 (1;110) .228	.004
3	Ansietat	.009	-.057;.074	.025	.794	.069 (1;110) .794	.000
4	Ansietat-Estat	.023	-.031;.078	.087	.397	.723 (1;95) .397	.000
5	Ansietat-Tret	-.019	-.068;.029	-.082	.432	.622 (1;91) .432	.000
6	BarON ICE	.001	-.034;.036	.004	.969	1.717 (3;108)	.019
	Ansietat	-.142	-.290;.006	-.411	.060	.168	
	Depressió	.091	.010;.171	.485	.027		
7	BarON ICE	.059	.011;.107	.253	.017	4.176 (3;89)	.094
	Ansietat-Estat	.103	.036;.171	.341	.003	.008	
	Ansietat-Tret	-.050	-.100;.000	-.214	.051		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p : nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Reservar-se el problema

Ansietat-Tret és el millor predictor, individualment –model 5–, taula 8. L'Ansietat-Tret té un efecte positiu sobre la major ocupació de l'estratègia *Reservar-se el problema*.

TAULA 8
Models de regressió de Reservar-se el problema

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	.008	-.021;.037	.052	.574	.317 (1;115) .574	.000
2	Depressió	.028	-.011;.066	.136	.158	2.020 (1;107) .158	.009
3	Ansietat	.042	-.030;.114	.112	.246	1.359 (1;107) .246	.003
4	Ansietat-Estat	.007	-.056;.069	.022	.833	.045 (1;93) .833	.000
5	Ansietat-Tret	.092	.041;.142	.356	<.001	13.053 (1;90) <.001	.117
6	BarON ICE	-.007	-.055;.041	.029	.771	.711 (3;105)	.000
	Ansietat	-.024	-.192;.143	-.064	.775	.548	
	Depressió	.040	-.050;.130	.197	.383		
7	BarON ICE	.016	-.036;.067	.062	.549	4.732 (3;88)	.110
	Ansietat-Estat	-.028	-.103;.048	-.081	.465	.004	
	Ansietat-Tret	.099	.044;.154	.384	.001		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p : nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Evitació cognitiva

Cap dels models de regressió presenta una adequada bondat d'ajust per a predir els valors d'*Evitació cognitiva* –taula 9–.

TAULA 9
Models de regressió d'Evitació cognitiva

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	<i>p</i>	$F(GL)$ <i>p</i>	R^2_{aj}
1	BarON ICE	.000	-.019;.010	-.002	.985	.000 (1;123) .985	.000
2	Depressió	.007	-.021;.035	.046	.620	.247 (1;115) .620	.000
3	Ansietat	.025	-.025;.076	.093	.320	.998 (1;115) .320	.000
4	Ansietat-Estat	.022	-.023;.066	.096	.337	.931 (1;100) .337	.000
5	Ansietat-Tret	.002	-.036;.0400	.010	.922	.010 (1;97) .922	.000
6	BarON ICE	.002	-.024;.028	.014	.881	.589 (3;113)	.000
	Ansietat	.070	-.043;.183	.255	.222	.624	
	Depressió	-.027	-.089;.035	-.182	.383		
7	BarON ICE	.033	-.003;.068	.192	.070	1.409 (3;95)	.012
	Ansietat-Estat	.041	-.016;.098	.163	.161	.245	
	Ansietat-Tret	-.012	-.053;.030	-.062	.583		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; *p*: nivell de significació crític; $F(GL)$: prova *F* de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Evitació conductual

A escala individual, l'únic model de regressió simple que presenta una adequada bondat d'ajust és el format pel predictor *BarON ICE* –model 1–. Els resultats es poden observar en la taula 10.

TAULA 10
Models de regressió d'Evitació conductual

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	.041	.017;.066	.291	.001	11.184 (1;121) .001	.077
2	Depressió	.032	-.005;.070	.158	.091	2.908 (1;113) .091	.016
3	Ansietat	.060	-.008;.128	.162	.083	3.058 (1;113) .083	.018
4	Ansietat-Estat	-.003	-.061;.056	-.009	.928	.008 (1;100) .928	.000
5	Ansietat-Tret	.008	-.045;.060	.030	.768	.088 (1;96) .768	.000
6	BarON ICE	.056	.023;.089	.297	.001	4.837 (3;111)	.092
	Ansietat	.045	-.094;.185	.122	.520	.003	
	Depressió	.011	-.066;.088	.055	.773		
7	BarON ICE	.077	.029;.125	.326	.002	3.429 (3;94)	.070
	Ansietat-Estat	.029	-.044;.103	.088	.431	.020	
	Ansietat-Tret	-.001	-.056;.055	-.001	.990		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p : nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Afrontament centrat en el problema

Entre els models de regressió simple, els corresponents als predictors BarON ICE –model 1– i ansietat-estat –model 4– presenten una adequada bondat d'ajust –taula 11–. A major puntuació en la variable intel·ligència emocional, major és l'ocupació d'estratègies productives d'afrontament centrades en el problema. La variable ansietat-estat té un efecte negatiu sobre l'ocupació d'estratègies d'afrontament centrades en el problema. A majors nivells d'ansietat estat, en menor mesura s'empren estratègies d'Afrontament centrades en el problema.

TAULA 11
Models de regressió d'Afrontament centrat en el problema

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	.148	.066;.230	.347	.001	12.745 (1;93) .001	.111
2	Depressió	-.012	-.125;.100	-.023	.826	.049 (1;88) .826	.000
3	Ansietat	-.058	-.264;.147	-.06	.573	.320 (1;88) .573	.000
4	Ansietat-Estat	-.188	-.365;-.012	-.236	.037	4.500 (1;76) .037	.043
5	Ansietat-Tret	-.052	-.222;.117	-.071	.539	.380 (1;74) .539	.000
6	BarON ICE	.179	.078;.279	.356	.001	4.419 (3;86)	.103
	Ansietat	-.135	-.578;.309	-.139	.547	.006	
	Depressió	.041	-.202;.285	.078	.736		
7	BarON ICE	.307	.164;.449	.452	<.001	8.594 (3;72)	.233
	Ansietat-Estat	-.134	-.335;.067	-.153	.187	<.001	
	Ansietat-Tret	-.008	-.169;.154	-.010	.926		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p : nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Afrontament improductiu

Cap dels models de regressió presenta una adequada bondat d'ajust per a predir els valors d'*Afrontament improductiu* –taula 12–.

TAULA 12
Models de regressió d'Afrontament improductiu

MODEL	PREDICTORS	B	IC95%	β	P	$F(GL)$ p	R^2_{aj}
1	BarON ICE	.024	-.070;.117	.052	.612	.258 (1;96) .612	.000
2	Depressió	.105	-.013;.223	.185	.080	3.142 (1;89) .080	.023
3	Ansietat	.150	-.071;.370	.141	.181	1.814 (1;89) .181	.009
4	Ansietat-Estat	.116	-.080;.312	.133	.243	1.387 (1;77) .243	.005
5	Ansietat-Tret	.069	.096;.235	.096	.406	.698 (1;75) .406	.000
6	BarON ICE	.074	-.088;.236	.097	.365	1.399 (3;87)	.013
	Ansietat	-.078	-.581;.425	-.074	.757	.249	
	Depressió	.142	-.128;.412	.250	.298		
7	BarON ICE	.161	-.017;.340	.209	.076	1.710 (3;73)	.027
	Ansietat-Estat	.185	-.066;.436	.188	.145	.173	
	Ansietat-Tret	.020	-.159;.200	.028	.82		

B: estimador del paràmetre; IC95%: interval de confiança per a l'estimador del paràmetre al nivell de confiança del 95%; β : estimador del paràmetre tipificat; p : nivell de significació crític; $F(gl)$: prova F de Snedecor per a la significació del model –graus de llibertat–; R^2_{aj} : coeficient de determinació ajustat. **Models:** 1: predictor *BarON ICE*, mètode *enter*; 2: predictor *depressió*, mètode *enter*; 3: predictor *ansietat*, mètode *enter*; 4: predictor *ansietat-estat*, mètode *enter*; 5: predictor *ansietat-tret*, mètode *enter*; 6: predictors *BarON ICE*, *depressió* i *ansietat*, mètode *enter*; 7: predictors *BarON ICE*, *ansietat-estat* i *ansietat-tret*, mètode *enter*.

Discussió

En el present estudi, els resultats obtinguts demostren que la puntuació en una determinada estratègia d'afrontament davant problemes de la vida diària s'associa i es pot predir a partir de les puntuacions en les variables ansietat en les seues dimensions –ansietat estat i ansietat tret–, depressió i intel·ligència emocional.

Recerques prèvies, de forma coherent amb aquest estudi, posen de manifest l'existència de relacions entre estratègies d'afrontament de l'estrès amb trastorns de l'emoció com ansietat (Yeo, Frydenberg, Northam i Deans, 2014) i depressió (Evans i al., 2015). Altres estudis recents, en els quals s'han revisat

nombrosos treballs de revistes indexades, també plantegen que les estratègies d'afrontament d'aproximació al problema i fixar-se en la part positiva se solen associar amb un benestar més elevat (Àvila-Quiñones, Montaña, Jiménez-Arenas i Burgos, 2014; Viñas i al., 2015).

Pel que fa a l'estratègia d'afrontament d'evitació cognitiva, els resultats en el present estudi continuen sent inconsistents, ja que cap dels models de regressió presenta una adequada bondat d'ajust per a predir els valors d'evitació cognitiva. En altres treballs, com el realitzat per Estévez i al. (2012) s'assenyala que encara és necessari aclarir i aprofundir en les relacions existents entre l'anomenat afrontament d'evitació davant els estressors i el benestar. No obstant això, és important indicar que en aquesta recerca sí s'ha aplicat una escala d'afrontament que distingeix entre l'avaluació d'estratègies d'afrontament d'evitació conductual i d'evitació cognitiva.

Els resultats d'aquest estudi permeten destacar la rellevància de dissenyar programes d'intervenció que promouen estratègies d'afrontament eficaces –per exemple, solució activa i actitud positiva en lloc de reservar-se el problema– per a un adequat ajust emocional. En aquest sentit, cada vegada hi ha més interès per desenvolupar programes d'educació emocional, entrenament –*coaching*– educatiu, etc. en els quals es destaca la importància de dissenyar activitats que contribuïsquen a l'adquisició de competències socioemocionals i a prestar cada vegada més atenció a la *dimensió emocional* –per exemple, pot consultar-se el llibre de López-Pérez i Valls-Ballesteros, 2013–.

Referències

- Alumran, J. I. A. i Punamäki, R. (2008). Relation ship between gender, age, academic achievement, emotional intelligence, and coping styles in Bahraini Adolescents. *Individual Differences Research*, 6, pp. 104-119.
- Austin, E. J., Saklofske, D. H. i Mastoras, S. M. (2010). Emotional intelligence, coping and exam-related stress in Canadian undergraduate students. *Australian Journal of Psychology*, 62, pp. 42-50, doi: 10.1080/00049530903312899
- Ávila-Quiñones, A. S.; Montaña, G.; Jiménez-Arenas, D. i Burgos, J. (2014). Estilos y estrategias de afrontamiento y rendimiento académico: una revisión empírica. *Enfoques*, 1(1), pp. 15-44.
- Davis, S. K. i Humphrey, N. (2014). Ability versus trait emotional intelligence. Dual influences on Adolescent psychological adaptation. *Journal of Individual Differences*, 35(1), pp. 54-62, doi: 10.1027/1614-0001/a000127.
- Downey, L. A.; Johnston, P. J.; Hansen, K.; Birney, J. i Stough, C. (2010). Investigating the mediating effects of emotional intelligence and coping on

- problema behaviours in adolescents. *Australian Journal of Psychology*, 62, pp. 20-29, doi: 10.1080/00049530903312873.
- Duhachek, A. i Oakley, J. L. (2007). Mapping the hierarchical structure of coping: Unifying empirical and theoretical perspectives. *Journal of Consumer Psychology*, 17, pp. 218-233.
- Estévez, R.; Oliva, A. i Parra, A. (2012). Acontecimientos vitales estresantes, estilo de afrontamiento y ajuste adolescente: un análisis longitudinal de los efectos de moderación. *Revista Latinoamericana de Psicología*, 44(2), pp. 39-53. Recuperat de: <<http://www.scielo.org.co/pdf/rlps/v44n2/v44n2a04.pdf>>.
- Evans, L. D.; Kouros, C.; Frankel, S. A.; McCauley, E.; Diamond, G. S.; Schlorrdt, K. A. i Garber, J. (2015). Longitudinal relations between stress and depressive symptoms in Youth: Coping as a mediator. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 43, pp. 355-368.
- Fuentes, M. C.; García, F.; Gracia, E. i Alarcón, A. (2015). Los estilos parentales de socialización y el ajuste psicológico. Un estudio con adolescentes españoles. *Revista de Psicodidáctica*, 20(1), pp. 117-138, doi: 10.1387/RevPsicodidact.10876.
- Hernández-Caldentey, R. i Buelga, S. (2014). Adolescència, context familiar i ajust psicològic. *Anuari de Psicologia*, 15(2), pp. 193-209, doi: 10.7203/anuari.psicologia.15.2.193.
- López-Pérez, C. i Valls-Ballesteros, C. (2013). *Coaching educativo. Las emociones, al servicio del aprendizaje*. Madrid: Ediciones SM.
- Lozano-González, L.; García-Cueto, E. i Lozano-Fernández, L. M. (2011). *CECAD. Cuestionario Educativo Clínico: Ansiedad y depresión*. Madrid: TEA Ediciones.
- Mestre, V.; Samper, P.; Tur-Porcar, A. M.; Richaud de Minzi, M. C. i Mesurado, B. (2011). Emociones, estilos de afrontamiento y agresividad en la adolescencia. *Universitas Psychologica*, 11(4), pp. 1263-1275.
- Morales, F. M. (2008). *Evaluación del afrontamiento infantil: Estudio inicial de las propiedades de un instrumento (tesis doctoral)*. Màlaga: Universitat de Màlaga.
- Morales, F. M. i Trianes, M. V. (2012). *Afrontamiento en la infancia: Evaluación y relaciones con ajuste psicológico*. Màlaga: Ediciones Aljibe.
- Morales-Rodríguez, F. M.; Trianes, M. V.; Blanca, M. J.; Miranda, J.; Escobar, M. i Fernández-Baena, F. J. (2012). Escala de afrontamiento para niños (EAN): propiedades psicométricas. *Anales de psicología*, 2(28), pp. 475-483. <<http://dx.doi.org/10.6018/analesps.28.2.136221>>.
- Murberg, T. A. i Bru, B. (2005). The role of coping styles as predictors of depressive symptoms among adolescents: A prospective study. *Scandinavian Journal of Psychology*, 46, pp. 385-393.

- Navarro, R. (2015). Enfocament de resiliència comunitària per afrontar contextos d'exclusió social. *Anuari de Psicologia*, 16(1), pp. 57-72, doi: 10.7203/anuari.psicologia.16.1.57.
- Ortega-Barón, J.; Buelga, S. i Torralba, E. (2015). Simptomatologia depressiva, estrès percebut i suport social en adolescents víctimes de ciberassetjament escolar. *Anuari de Psicologia*, 16(2), pp. 91-104, doi: 10.7203/anuari.psicologia.16.2.91.
- Puchol, I. i Cantón, E. (2014). Estudi de l'enfocament bidimensional de les emocions en l'esportstudy of bi-dimensional approach of emotions in sport. *Anuari de Psicologia*, 15(1), pp. 129-145, doi: 10.7203/anuari.psicologia.16.1.13.
- Spielberger, C. D. (en col·laboració amb Edwards, R. E.; Lushene, R. E. i Platzeck, D.) (2001). *Cuestionario de Autoevaluación Ansiedad Estado / Rasgo en niños*. Madrid: TEA Ediciones.
- Ugarriza, N. i Pajares, L. (2005). La evaluación de la inteligencia emocional a través del inventario de BarON ICE: NA, en una muestra de niños y adolescentes. *Persona*, 8, pp. 11-58.
- Viñas, F.; González, M.; García, Y.; Malo, S. i Casas, F. (2015). Los estilos y estrategias de afrontamiento y su relación con el bienestar personal en una muestra de adolescentes. *Anales de Psicología*, 31(1), pp. 226-233. <<http://dx.doi.org/10.6018/analesps.31.1.163681>>.
- Yeo, K.; Frydenberg, E.; Northam, E. i Deans, J. (2014). Coping with stress among preschool children and associations with anxiety level and controllability of situations. *Australian Journal of Psychology*, 66(2), pp. 93-101. Recuperat de <<http://osearch.proquest.com.jabega.uma.es/docview/1560817375?accountid=14568>>.

Data de recepció: 01-07-2016

Data d'acceptació: 15-11-2016